

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 391/2016-118

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 196/2009, za účasti Okresného súdu Komárno, a takto

r o z h o d o l :

1. Právo [REDAKOVANÉ] na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 196/2009 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Komárno p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 196/2009 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadost'učinenie v sume 9 000 € (slovom deväťtisíc eur), ktorú jej je Okresný súd Komárno p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Komárno je p o v i n n ý uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 435,66 € (slovom štyristotridsaťpäť eur a šesťdesiatšesť centov) na účet jej právnej zástupkyne Mgr. Eleny Szabóovej, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti s'ťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. júla 2014 doručená s'ťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „s'ťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 a čl. 48 ods. 1 v spojení s čl. 1 ods. 2, čl. 7 ods. 5, čl. 19 a čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 196/2009 (ďalej len „napadnuté konanie okresného súdu“). Dňa 18. júla 2014 s'ťažovateľka doručila ústavnému súdu splnomocnenie udelené advokátke na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom, ktorého predmetom je táto s'ťažnosť. Dňa 16. decembra 2014, 23. februára 2015 a 22. februára 2016 doručila s'ťažovateľka ústavnému súdu doplnenie svojej s'ťažnosti.

Zo s'ťažnosti a z jej doplnení vyplýva, že 30. decembra 1992 právna predchodkyňa s'ťažovateľky (ďalej len „navrhovateľka“) podala na okresnom súde žalobu o vydanie poľnohospodárskych pozemkov, majetkových podielov a nárokov podľa zákona

č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov a zákona č. 42/1992 Zb. o úprave majetkových vzťahov a vyporiadaní majetkových nárokov v družstvách v znení neskorších predpisov a o určenie vlastníckeho práva k pozemkom podľa § 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“). Konanie bolo okresným súdom spočiatku vedené pod sp. zn. 9 C 5/1993. Po rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) o dovolaní sťažovateľky a následnom vrátení veci najprv Krajskému súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) a následne okresnému súdu je konanie vedené pod sp. zn. 7 C 196/2009.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že okrem procesných pochybení vytyka okresnému súdu neprimeranú dobu rozhodovania o pomerne bežnej veci, ktorá bola bežnou súčasťou súdnej agendy po roku 1992. Pre nečinnosť okresného súdu došlo k zmene vlastníckeho práva počas trvania konania o určenie vlastníctva, čo sťažovateľka považuje nielen za odopieranie práva na súdnu ochranu, ale aj za porušenie práva na pokojné užívanie vlastníctva a ochranu vlastníckeho práva. Podľa sťažovateľky je prevažná časť prietahov spôsobená hmotnoprávnymi a procesnými pochybeniami súdu a obdobiami dlhodobej nečinnosti, a nie jej práceneschopnosťou, teda objektívnou nemožnosťou zúčastniť sa na konaní. V napadnutom konaní nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté vo vzťahu k žiadnemu z uplatnených nárokov, predmetná vec je stále v konaní pred okresným súdom. Napadnuté konanie na okresnom súde trvá už viac ako 21 rokov.

Sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že „*v priebehu konania boli preukázané vlastnícke práva k požadovaným nehnuteľnostiam, a to tak držiteľovi – povinnej osobe, ako aj súdu v lehote podľa zákona č. 565/1992 Zb., a tiež spôsobom a v termínoch určeným porušovateľom práv (okresným súdom, pozn.), a to najmä podaniami z 23. 7. 1993, 17. 2. 1994, 22. 5. 1994, 21. 6. 1994, 7. 7. 1994, 18. 8. 1994 a nasl.*“. Okresný súd uznesením č. k. 9 C 5/93-96 z 23. augusta 1994 konanie v časti určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vylúčil na samostatné konanie a návrh vo zvyšku v napadnutom konaní prerušil do vyriešenia otázky vlastníckeho práva. Na rovnakom pojednávaní 23. augusta 1994 okresný súd sťažovateľke priznal oslobodenie od súdnych poplatkov a sťažovateľka

v tejto súvislosti konštatuje, že okresný súd tak rozhodol napriek tomu, že ide o konanie, ktoré je od platenia súdneho poplatku vecne oslobodené.

Rozsudkom č. k. 9 C 5/1993-104 z 20. septembra 1994 okresný súd návrh na určenie vlastníckeho práva zamietol. Krajský súd v Bratislave na podklade odvolania podaného právnu predchodkyňou sťažovateľky prípisom č. k. 14 Co 45/1995-112 z 21. marca 1995 vrátil vec okresnému súdu na odstránenie procesných nedostatkov. Následne ako súd odvolací uznesením sp. zn. 19 Co 184/1995 z 31. októbra 1995 rozsudok okresného súdu sp. zn. 9 C 5/1993 z 20. septembra 1994 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Sťažovateľka ďalej uvádza, že „podaním z 2. 5. 1996 (číslo listu 142) žiadala súd o vydanie deklaratórneho rozhodnutia, o nadobudnutí vlastníctva vydržaním, ktoré nastalo zo zákona (*ex offo*), ktoré po vecnej a právnej stránke odôvodnila tým, že navrhovateľka od roku 1934 bola vlastníčkou týchto pozemkov zapísaných v pozemnoknižnej vložke č. 398 v k. ú. [REDAKOVANÉ] (ku ktorým žiadala určiť vlastníctvo) v podiele 1/5 na základe dedičského rozhodnutia č. d. 6151/34 Okresného súdu v Starej Ďalej, odd. pkn. dňa 28. novembra 1934. Súd o tomto návrhu sťažovateľky do dnešného dňa nerozhodol, teda neposkytol ochranu ani jej preukázanému vlastníckemu právu, v rozpore s § 21 zákona č. 229/ 1991 Zb., a to ani v časti vydania pozemkov a vydania majetkového podielu.“

Sťažovateľka poukazuje ďalej na to, že okresný súd počas súdneho konania nevyhovel žiadosti navrhovateľky o „zablokovanie“ dispozície s nehnuteľnosťami prostredníctvom katastra nehnuteľností, neurobil tak ani z vlastnej iniciatívy a v prípade, že považoval jej podanie za neúplné, neuložil jej ani povinnosť ho doplniť alebo opraviť. Počas konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam došlo k zmene vlastníkov nehnuteľností, ktoré vyvolali nutnosť rozšíriť okruh žalovaných (o žalovaných v 5. – 7. rade).

Po pripustení zmeny petitu okresný súd rozsudkom sp. zn. 9 C 5/1993 z 25. apríla 1997 konanie proti odporcom v 1. – 4. rade zastavil, návrh proti odporcom

v 5. – 7. rade zamietol a konanie vo zvyšku návrhu (dosiaľ prerušeného konania) bez vykonania dokazovania zastavil. Krajský súd opäť na podklade odvolania navrhovateľky rozhodnutím sp. zn. 6 Co 354/1997 z 22. augusta 1997 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Navrhovateľka podala 27. marca 1998 návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorý okresný súd uznesením zo 17. júna 1998 zamietol. Po podaní odvolania proti tomuto uzneseniu navrhovateľka 15. októbra 1999 zomrela. O jej odvolaní krajský súd rozhodol až po jej smrti uznesením č. k. 6 Co 72/1999-28 z 28. októbra 1999 a bez vyriešenia otázky nástupníctva v konaní.

Dňa 2. augusta 2000 okresný súd vyzval právnych nástupcov navrhovateľky na vyjadrenie, či vstupujú do konania na strane navrhovateľov. Do konania vstúpila sťažovateľka oznámením zo 17. augusta 2000. Okresný súd prípisom z 21. marca 2001 vyzval sťažovateľku na doručenie vyplneného tlačiva na oslobodenie od platenia súdneho poplatku za návrh a na doručenie potvrdenia o príjme za posledných 12 mesiacov. Pretože na predkladanie takýchto potvrdení nebol právny dôvod, sťažovateľka považuje tento postup okresného súdu za neprijateľný, a to aj s prihliadnutím na ochranu jej osobných údajov. Sťažovateľka preto v konaní vzniesla námietku zaujatosti sudcu, ktorej nebolo vyhovené.

Okresný súd následne uznesením zo 14. septembra 2004 (sťažovateľke doručeným 13. januára 2005, č. l. 417) zrušil svoje predchádzajúce rozhodnutie č. k. 9 C 5/1993-96 z 23. augusta 1994 o vylúčení časti návrhu navrhovateľky na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a o prerušení napadnutého konania v ostatnej časti návrhu bez toho, aby sa s otázkou vlastníckeho práva vysporiadal. Podľa sťažovateľky zrušením uvedeného rozhodnutia okresný súd *de facto* sám osvedčil nedôvodnosť a neopodstatnenosť procesného postupu (vylúčenia na samostatné konanie), avšak neprihliadol ani na vlastnícke právo sťažovateľky preukázané v súlade s právnym poriadkom Slovenskej republiky.

Okresný súd ani na opakovaný návrh sťažovateľky ako účastníčky konania zo 14. októbra 2004 nedal zablokovať pozemky v katastri nehnuteľností, vo vzťahu ku ktorým prebiehalo a dosiaľ prebieha konanie o určenie vlastníckeho práva.

Sťažovateľka na základe uznesenia okresného súdu zo 17. septembra 2004 doplnila žalobný návrh a opätovne predložila dôkazné listiny vrátane špecifikácie parciel a výpisov z listov vlastníctva. Následne boli do spisu založené aj vyhlásenia odporcov v prospech sťažovateľky (č. 1. 323, 327, 331). Okresný súd 14. apríla 2005 vyhlásil rozsudok č. k. 9 C 5/93-492, ktorým jej podľa nej v rozpore s predloženými listinnými dôkazmi neposkytol právnu ochranu a rozhodol výrokom, ktorý formuloval takto: „*Súd návrh navrhovateľky o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zamietá. Súd návrh navrhovateľky v ostatnej časti odmieta. Navrhovateľka je povinná zaplatiť náhradu trov konania odporcu v 1. rade – obdobne odporcom v 7. až 9. rade.*“ Podľa sťažovateľky je takéto rozhodnutie v rozpore s § 2 a nasl. zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov, ako aj s príslušnými zákonnými ustanoveniami Občianskeho zákonníka a ústavy. Sťažovateľka tiež poukazuje na to, že rozsudok bol vyhotovený až 30. mája 2005 a doručený jej bol 16. júna 2005, teda viac ako dva mesiace od jeho vyhlásenia. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré krajský súd uznesením č. k. 9 Co 54/2006-556 z 28. februára 2006 odmietol.

Proti uzneseniu krajského súdu č. k. 9 Co 54/2006-556 z 28. februára 2006 podala sťažovateľka 24. júla 2006 dovolanie. Po podanom dovolaní okresný súd skúmal podmienky oslobodenia od súdnych poplatkov a oslobodenie od súdnych poplatkov sťažovateľke nepriznal. Až krajský súd rozhodnutím č. k. 6 Co 293/2006-615 z 27. novembra 2006 uznal oprávnenosť jej námietky (3. strana posledný odsek, pozn. sťažovateľky), a tým aj nesprávnosť postupu okresného súdu.

Sťažovateľka namieta, že napriek tomu, že okresný súd vedel o podanom dovolaní, okresný súd pripustil začatie exekučného konania v prospech odporcov, zastúpených JUDr. R. Blažekom, kde sťažovateľke vznikli ďalšie výdavky.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 3 Cdo 157/2007 z 26. októbra 2007 dovolaniu vyhovel, uznesenie krajského súdu č. k. 9 Co 54/2006-556 z 28. februára 2006 zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 1/2008-708 z 18. decembra 2008 rozsudok okresného súdu zo 14. apríla 2005 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že výzva, ktorou okresný súd sťažovateľku vyzval na doplnenie návrhu (po 12 rokoch od začatia konania), nemala náležitosti kvalifikovanej výzvy, ktorá by mohla privodiť dôsledky podľa § 43 ods. 2 OSP (platného a účinného v čase rozhodovania).

Sťažovateľka v zmysle uznesenia okresného súdu č. k. 7 C 196/2009-746 z 22. októbra 2009 doplnila 30. decembra 2009 svoj návrh. Podľa sťažovateľky okresný súd doplnenie návrhu požadoval už opätovne, no neuviedol, čo mu je v jej podaní nejasné, aké náležitosti chýbajú a ako ich je potrebné odstrániť, neposkytol sťažovateľke poučenie, akým spôsobom je potrebné vytýkané nedostatky odstrániť. Podľa sťažovateľky takéto konanie okresného súdu „vzbudilo dôvodnú obavu, že súd pri žiadosti o doplnenie žaloby konal s neznalosťou zákona, o pôde a súvisiacich zákonov, a s možnou neznalosťou obsahu súdneho spisu, pričom poukazuje aj na požiadavky súdu na duplicitné zabezpečovanie dôkazných listín (notárskych zápisníc, darovacích zmlúv, osvedčení o vydržaní atď..) ale aj takých listinných dôkazov, ktoré s predmetným súdnym konaním vecne, právne ani inak absolútne nesúvisia - napríklad doklady o nárokoch manžela pôvodnej navrhovateľky (otca sťažovateľky) a ďalšie listiny, ktoré sa predmetu konania netýkajú a dotknuté osoby nie sú ani účastníkmi tohto konania“. Okresný súd týmto podľa sťažovateľky porušil aj zákon č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pretože k obsahu súdneho spisu majú prístup všetci účastníci konania. Sťažovateľka považuje za neprípustné, aby súd sprístupňoval týmto osobám údaje o majetku iných osôb ako sú účastníci konania. Za obzvlášť závažnú považuje sťažovateľka skutočnosť, že „jednoznačne došlo aj k úniku nielen informácií zo súdneho spisu, ale aj listinného obsahu súdneho spisu, čo sťažovateľka má preukázané obsahom spisu v inom súdnom konaní, konkrétne 8 C 74/2007 (číslo listu 956 a nasl. – vid' číslovanie listov spisu). Súd prvého stupňa teda nielen že nezabezpečil ochranu práv sťažovateľky v súvislosti

s jej žalobným návrhom, ale svojim postupom (sprístupnením obsahu súdneho spisu tretej osobe/osobám) iným negatívnym a závažným spôsobom zasiahol do práv sťažovateľky.“.

Sťažovateľka ďalej namieta, že okresný súd pri nariadení pojednávania opakovane nepredvolával na pojednávanie všetkých účastníkov konania, pričom túto procesnú vadu prerokovania veci neodstraňoval ani v rámci prípravy pojednávania, ale vysporiadal sa s ňou až po námietke sťažovateľky, ktorá túto skutočnosť zistila nahliadnutím do súdneho spisu pred pojednávaním.

Sťažovateľke sa tiež nezdá ani spôsob ustanovenia opatrovníka pre Borbély Zsuzsannu (odporkyňu vo 4. rade). Uznesenie o ustanovení za opatrovníka je datované 30. augusta 2011, právoplatnosť nadobudlo 20. septembra 2011, ale okresný súd ustanovenú opatrovníčku predvolával na pojednávanie už od 20. júna 2011.

Poukazuje tiež na to, že doplnenie žaloby, ktoré doručila okresnému súdu 30. mája 2012, nebolo ešte 17. septembra 2012 doručené ani jednému z účastníkov konania, pričom sa obáva, že nebolo niektorým účastníkom doručené vôbec. Sťažovateľka doplnila žalobu, resp. podala návrh podľa § 92 ods. 2 OSP z dôvodu, že po preverení stavu evidovaného v katastri nehnuteľností zistila, že došlo k zmene osôb vlastníkov a tiež parcelných čísiel pozemkov, ktoré boli pôvodne zapísané v pkn. vložke č. 398 v k. ú. [REDACTED] a to dôsledkom nezablokovania pozemkov ani na opätovnú žiadosť sťažovateľky a ani z vlastnej činnosti okresného súdu.

Uznesením č. k. 7 C 196/2009-1051 z 1. októbra 2012 okresný súd o tomto návrhu sťažovateľky rozhodol v rozpore so zákonom a nad rámec podaného návrhu. Proti tomuto uzneseniu sťažovateľka podala odvolanie, ktoré krajský súd uznesením č. k. 25 Co 114/2013-1065 zrušil a stotožnil sa s dôvodmi odvolania.

Sťažovateľka poukazuje aj na to, že v súdnom spise sa pod tým istým číslom nachádza viacero listín, ako príklad uvádza č. l. 615 a 616. Rovnako namieta,

že 17. mája 2007 vyššia súdna úradníčka odmietla jej žiadosť o vyhotovenie zvukovej nahrávky výsluchu.

Sťažovateľka v sťažnosti tiež namieta, že aj keď riadne označila odporkyňu v 3. rade menom [REDAKOVANÉ] a ostatnými identifikačnými údajmi (pozri č. l. 229, 327, 328, pozn. sťažovateľky), okresný súd naďalej používal na označenie odporkyne meno za slobodna „[REDAKOVANÉ]“, poštové zásielky okresného súdu adresované na [REDAKOVANÉ] boli v mieste bydliska odporkyne nedoručiteľné. Odporkyňa v 3. rade sa vo veci aj sama vyjadrila, išlo teda o existujúcu osobu, napriek tomu okresný súd bez opory v skutkovom stave určil tejto odporkyňi opatrovníka, a to nie osobu z okolia odporkyne, ale vyššiu súdnu úradníčku zo súdu v susediacom okrese. Sťažovateľka zároveň poukazuje na to, že 1. decembra 2008 oznámila krajskému súdu, že táto odporkyňa zomrela. Okresný súd jej napriek tomu ustanovil opatrovníka a s ním konal až do 16. októbra 2014, keď rozhodnutie zrušil.

Okresný súd uznesením z 5. júna 2009 opätovne ustanovil opatrovníka aj pre odporkyňu vo 4. rade. Sťažovateľka v tejto súvislosti upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že spis okresného súdu bol opatrením predsedu okresného súdu pridelený [REDAKOVANÉ] ako zákonnému sudcovi až 10. septembra 2009 (č. l. 720, 721) a v rovnaký deň bola spisu určená aj nová sp. zn. 7 C 196/2009. Napriek tomu, že zákonným sudcom vo vrátenej veci sp. zn. 7 C 196/2009 sa stal [REDAKOVANÉ] až 10. septembra 2009, ten istý sudca uznesením č. k. 9 C 5/1993-717 z 5. júna 2009 (teda tri mesiace predtým, ako sa vo veci stal zákonným sudcom, a v čase, keď bol zákonným sudcom iný sudca) ustanovil odporkyňi vo 4. rade opatrovníka. Podľa sťažovateľky je takýto postup rozhodnutím nezákonného sudcu a zároveň spochybňuje úkony ustanovenej opatrovníčky a úkony okresného súdu adresované ustanovenej opatrovníčke, ako aj celé konanie s touto opatrovníčkou.

Dňa 16. novembra 2009 sťažovateľka podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní, pričom predseda okresného súdu prípisom č. Spr. 1530/09 z 10. decembra 2009 sťažnosť vyhodnotil ako nedôvodnú.

Sťažovateľka ďalej namieta, že aj napriek tomu, že medzi jednotlivými pojednávaniami uplynie dlhšia doba, okresný súd neoboznamuje účastníkov s výsledkami prípravy pojednávania, o priebehu dokazovania sa účastníci dozvedajú len po nahliadnutí do spisu. Okresný súd ich nevedol ani k uzatvoreniu zmieru a ani sa nevyslovil k predbežnému právnomu posúdeniu veci.

Sťažovateľka poukazuje aj na to, že v napadnutom konaní nebolo porušené len jej právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, ale ide o kombinované porušenie viacerých základných práv vrátane práva na ochranu proti zásahom do súkromia, práva na zákonného sudcu v kombinácii s porušením základných povinností sudcu.

Okresný súd naposledy vyzval sťažovateľku na doplnenie návrhu z 29. decembra 1992 uznesením č. k. 7 C 196/2009-1128 z 2. septembra 2015 s upozornením, že bude postupovať podľa § 43 ods. 2 OSP. Podľa sťažovateľky hrozba odmietnutia podania po takmer 23 rokoch od prijatia žaloby vzbudzuje dôvodnú pochybnosť o tom, o čom okresný súd od podania žaloby konal a ako mal vymedzený predmet konania.

Podľa sťažovateľky *„v časti vydania pozemkov je potreba zmeny žaloby už opakovane vynútená aj postupom samotného súdu, na ktorý upozorňuje sťažovateľka v... sťažnosti – zmenou vlastníctva pozemkov (pre absenciu administratívneho úkonu – vydanie potvrdení postačujúcich pre vyznačenie poznámky o súdnom konaní na dotknutých listoch vlastníctva v katastri nehnuteľnosti). Ďalším dôvodom podmieňujúcim nutnosť zmeny žaloby bolo aj prečíslovanie pozemkov z rôznych dôvodov (zmena konfigurácie pozemku geometr. plánom, vykonanie pozemkových úprav, konanie ROEP a pod.). Tieto zmeny nastali nezávisle od vôle sťažovateľky, a ako už uviedla v sťažnosti, aj z dôvodov, že právne vzťahy k nehnuteľnostiam a ich evidencia sú sčasti javom dynamickým, a preto je nemožné nedôvodné očakávať či predpokladať, že za 23 rokov nenastane žiadna zmena.“*

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom: *„I. Okresný súd Komárno v konaní spisová značka 7 C/196/2009 (predtým 9 C/5/1993) porušil základné práva sťažovateľky ██████████*

1. na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v zmysle jeho dodatkových protokolov a článku 46 Ústavy Slovenskej republiky,

2. na súdnu ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 a 2 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy SR

3. na zákonného sudcu, podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy SR

4. na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR

5. na ochranu proti neoprávneným zásahom do súkromia podľa čl. 19 Ústavy Slovenskej republiky.

II. Ústavný súd SR prikazuje Okresnému súdu Komárno, aby v konaní spisová značka 7 C/196/2009 konal bez zbytočných prieťahov, s rešpektovaním základných práv sťažovateľky.

III. Sťažovateľke [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 EUR, ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Priznáva sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia v konaní o ústavnej sťažnosti, ktoré je Okresný súd Komárno povinný vyplatiť jej advokátke Mgr. Elene Szabóovej, Hlavné námestie 7, Nové Zámky, do jedného mesiaca po právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

Ústavný súd 25. februára 2016 vyzval predsedu okresného súdu na vyjadrenie k sťažnosti a na predloženie spisu vedeného pod sp. zn. 7 C 196/2009. Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení po uvedení chronológie podstatných a relevantných úkonov súdu v napadnutom konaní podal vyjadrenie k jednotlivým bodom sťažnosti. Vo svojom vyjadrení uvádza: «K bodu 2. (námietka týkajúca sa nerozhodnutia okresného súdu ani o základe veci, pozn.)

Vo veci samej bolo rozhodnuté rozsudkom dňa 20. 9. 1994, rozsudkom dňa 25. 4. 1997 a rozsudkom dňa 14. 4. 2005. Odvolací súd svojim uznesením zo dňa 11. 12. 2006 odvolanie navrhovateľky odmietol. Potvrdzujúce uznesenie odvolacieho súdu

bolo zrušené rozsudkom dovolacieho súdu dňa 12. 11. 2007. Následne odvolací súd uznesením zo dňa 2. 2.2009 zrušil rozsudok súdu prvého stupňa.

K bodu 3. (k námietke sťažovateľky o tom, že preukázala vlastnícke práva k v návrhu požadovaným nehnuteľnostiam, pozn.)

Preukázanie vlastníckeho práva k požadovaným nehnuteľnostiam sťažovateľkou nebolo preukázané až do doby, kým zo strany odporcu v 1. rade nedošlo k predloženiu listiny – výmeru o prúdele do vlastníctva v prospech odporcov v 8. až 10. rade. Na túto okolnosť poukázal aj odvolací súd v uznesení sp. zn. 6 Co 354/97, zo dňa 22. 8. 1997 „Výmer o prúdele do vlastníctva splňa všetky náležitosti, jedná sa o platnú listinu, podľa ktorej nadobudli vlastnícke právo [redacted]“.

K bodu 4. a 5. (k námietke sťažovateľky týkajúcej sa rozhodovania o jej návrhu, pozn.)

Súd svojim uznesením zo dňa 23. 8. 1994 konanie v časti o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vylúčil na samostatné konanie, práve z dôvodu, že sťažovateľka si vo svojom návrhu uplatnila rôzne nároky, proti rôznym účastníkom konania. Od určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam boli závislé aj ďalšie jej uplatnené nároky. Po rozhodnutí o zamietnutí určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, odvolací súd v zrušujúcom uznesení poukázal na nejasnosť návrhu sťažovateľky, ako i na uplatnenie rôznych nárokov proti rôznym účastníkom konania, čo bolo potrebné procesne odstrániť na základe výzvy súdu. Súd opakovane vyzýval sťažovateľku na doplnenie a spresnenie návrhu – celkom 10 krát, napriek tomu návrh v predmetnej veci bol doplnený (nehnutel'nosti označené podľa údajov vedených v katastri nehnuteľnosti) až dňa 9. 10. 2015.

K bodu 6. (k námietke sťažovateľky týkajúcej sa jej žiadosti o vydanie rozhodnutia o nadobudnutí vlastníctva vydržaním, pozn.)

Nie je pravdou, že by súd nerozhodol o nadobudnutí vlastníckeho práva vydržaním, ako to uvádza sťažovateľka, nakoľko súd o tomto návrhu rozhodol celkom 3 krát. Je pravdou, že jej návrh na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam zamietol, avšak predbežne riešil otázku splnenia podmienok vydržania. Tieto skutočnosti opätovne vyplývajú aj z uznesenia dovolacieho súdu sp. zn. 6 Co 354/97, zo dňa 22. 8. 1997.

K bodu 7. (k námietke sťažovateľky vo vzťahu k žiadosti jej právnej predchodkyne o vyznačenie poznámky do katastra nehnuteľností o prebiehajúcom súdnom spore, pozn.)

S poukazom na neúplný, najmä neidentifikovateľný predmet návrhu sťažovateľky súd ani nemohol podať návrh na vyznačenie poznámky do príslušného katastra o prebiehajúcom súdnom spore. Nie je pravdou ani tvrdenie sťažovateľky, že by v priebehu konania došlo k zmene vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, čo vyvolala nutnosť rozšírenia okruhu žalovaných. Podľa predložených listín najmä výmeru o prídelenie do vlastníctva v prospech právnych predchodcov odporcov v 8. až 10. rade, títo účastníci konania vlastnícke právo nadobudli prídelením do vlastníctva dňa 24. 11. 1961, práve od právnych predchodcov odporcov v 2. až 7. rade. K zmene vlastníckeho práva došlo len u odporcov v 8. až 10. a to dôsledkom úmrtia pôvodných vlastníkov.

K bodu 8. a 9. (k námietke týkajúcej sa rozhodovania okresného súdu o návrhu právnej predchodkyne sťažovateľky, pozn.)

Dôvody rozsudku zo dňa 25. 4. 1997 sú bližšie uvedené v jeho odôvodnení. K zastaveniu konania proti odporcom v 2. až 4. rade došlo dôsledkom nedostatočného označenia týchto odporcov (§ 79 ods. 1 O. s. p.). Súd sťažovateľku vyzval na odstránenie a na doplnenie návrhu v tejto časti.

V časti nároku o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti navrhovateľka označila odporcov 2. až 4. rade podľa údajov z pozemkovej knihy dňa 21. 10. 1996, ako osoby na neznámom mieste, pritom pôvodná navrhovateľka (nebohá matka súčasnej navrhovateľky) bola sestrou odporcov v 2. až 4. rade. Na výzvu súdu týkajúcu sa doplnenie označenia odporcov v 2. až 4. rade podľa § 79 ods. 1 O. s. p. zo dňa 23. 10. 1996, navrhovateľka reagovala až dňa 9. 11. 2000 a to čiastočným doplnením návrhu, okrem odporkyne v 3. rade.

Odporcovia v 2. až 4. rade sú resp. boli osoby žijúce v Maďarskej republike v pokročilom veku. V priebehu konania došlo k úmrtiu odporcov v 2. a 3. rade. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vykonať šetrenie po ich dedičov v Maďarskej republike a následne konať s právnymi nástupcami.

K bodu 10. a 11. (k námietke týkajúcej sa návrhu na vydanie predbežného opatrenia a výzvy okresného súdu na vstup do konania právnych nástupcov po nebohej navrhovateľke, pozn.)

Súd o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia rozhodol v zákonnej lehote, a na základe podaného odvolania sťažovateľky, odvolací súd toto rozhodnutie potvrdil.

Pri doručovaní uznesenia odvolacieho súdu pôvodnej navrhovateľke, poštový doručovateľ uviedol poznámku na súdnej zásielke, že adresát zomrel. Súd následne vykonal šetrenie v súdnom oddelení „D“ po jej dedičoch. Následne súd vyzval dedičov na vstup do konania. Sťažovateľka súdu vôbec neoznámila úmrtie pôvodnej navrhovateľky – svojej matky, napriek tomu, že všetky úkony priebežne za pôvodnú navrhovateľku vykonávala na základe splnomocnenia.

K bodu 12. (k námietke týkajúcej sa oslobodenia od súdnych poplatkov, pozn.)

Časť sťažovateľkou uplatnených nárokov nie sú nároky podľa zákona č. 229/1991 Zb. Jedná sa totiž o konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o náhradu škody na zdraví, o vydanie (správne) o vypratanie nehnuteľností, preto tieto uvedené návrhy nie sú oslobodené od platenia súdneho poplatku za návrh. Počas konania, aj z dôvodu podanej žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov pôvodnou navrhovateľkou, súd ju vyzval na predloženie listín preukazujúcich jej majetkové pomery. Odvolací súd celkom 2 krát potvrdil rozhodnutie súdu o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku.

K bodu 13. (k námietke sťažovateľky vo vzťahu k ňou vznášaným námietkam zaujatosti sudcu, pozn.)

Navrhovateľka vo veci podala niekoľkokrát námietky zaujatosti, opakované námietky zaujatosti, prvýkrát 17. 2. 1994 a potom sústavne v období od 18. 5. 2001 do 8. 1. 2004. V uvedenom období po každom nariadení pojednávania podala námietku zaujatosti, čím spôsobila permanentne procesné prekážky v prejednaní veci.

K bodu 14. (k námietke týkajúcej sa zrušenia vlastného rozhodnutia okresným súdom, pozn.)

K zrušeniu uznesenia o vylúčení časti návrhu sťažovateľky o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti došlo práve z dôvodu hospodárnosti a urýchleného rozhodnutia veci. Vzhľadom na doterajší postup sťažovateľky spočívajúci v tom, že neposkytuje potrebnú súčinnosť v konaní, súd zvážil dôvody ďalšieho trvania prerušenia konania a dospel k záveru, že je účelnejšie a hospodárnejšie vykonať dokazovanie a rozhodnúť o celom podanom návrhu. Preto svoje procesné rozhodnutie o prerušení časti konania zrušil.

K bodu 15. (k námietke sťažovateľky k ustanoveniu opatrovníka odporčykni v 3. rade, pozn.)

K označeniu odporkyne v 3. rade „mal. [REDAKOVANÉ] na neznámom mieste“ došlo práve sťažovateľkou a to podľa údajov z pozemkovej knihy v podaní dňa 21. 10. 1996 (č. l. 162 spisu). Na takto označenú odporkyňu následne aj poukázala v podaní zo dňa 20. 11. 1996. Prvýkrát bola táto odporkyňa označená ako [REDAKOVANÉ], vo vyhlásení zo dňa 11. 9. 2000 (č. l. 299 spisu), ktoré bolo súdu predložené ako listinný dôkaz. Súd po predložení tohto vyhlásenia, navrhovateľku vyzval dňa 17. 11. 2000 na spresnenie návrhu v časti označenia odporcov (odporkyne). K spresneniu návrhu však zo strany navrhovateľky nedošlo. Preto súd konal s odporkyňou označenou navrhovateľkou a dňa 3. 4. 2001 jej doručil predvolanie na termín pojednávania do Maďarskej republiky, ktoré predvolanie odporkyňa aj prevzala s podpisom „[REDAKOVANÉ]“. Následne súd požiadal formou „dožiadania“ príslušný súd v Maďarskej republike o vykonanie šetrenia po pobyte menovanej odporkyne. Až potom, ako šetrenie dopadlo negatívne, súd odporkyni ustanovil opatrovníčku a uznesenie po úspešnom pokuse o doručenie predvolania dožiadaným súdom v Maďarskej republike zrušil. Pri označení odporkyne, súd okrem mena a priezviska použil aj jej dátum narodenia a bydlisko. Odporkyňa potom dňa 17. 4. 2001 splnomocnila [REDAKOVANÉ], manžela navrhovateľky na zastupovanie v konaní. Splnomocnený zástupca však taktiež nespresnil označenie odporkyne. K spresneniu jej označenia zo strany navrhovateľky nedošlo vôbec, až v oznámení o jej úmrtí zo dňa 1. 12. 2008 (č. l. 703 spisu) ju označuje ako „[REDAKOVANÉ]“.

K bodu 16. (k námietke sťažovateľky o nevyznačení poznámky v katastri nehnuteľností o prebiehajúcom súdnom konaní, pozn.)

Nakoľko bol návrh neúplný, najmä predmet sporu bol neidentifikovateľný, súd ani nemohol podať návrh na vykonanie poznámky do príslušného katastra o prebiehajúcom súdnom spore. Súd o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia týkajúcich sa sporných nehnuteľností rozhodol v zákonnej lehote tak, že návrh zamietol. Na základe podaného odvolania sťažovateľky, odvolací súd toto rozhodnutie potvrdil.

K bodu 17. (k doplneniu návrhu sťažovateľkou, pozn.)

Je pravda, že navrhovateľka svoj návrh doplnila dňa 17. 9. 2004. Treba však konštatovať, že doplnenie nebolo vykonané podľa výzvy súdu a návrh zostal naďalej neúplný a najmä petit návrhu zostal nevykonateľný. V sťažnosti sama sťažovateľka v tomto bode konštatuje predloženie výpisov z listu vlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. Napriek

tomu z jej strany v spresnení návrhu naďalej označovala nehnuteľnosti údajmi z pozemkovej knihy.

K bodu 18. (k námietke týkajúcej sa rozhodnutia okresného súdu o návrhu na začatie konania, pozn.)

Skutkové a právne dôvody rozsudku vyplývajú zo samotného zdôvodnenia v odôvodnení. Hlavným dôvodom zamietajúcej časti rozsudku o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti boli nesprávne označenie nehnuteľností, čo spôsobuje neurčitosť a nevykonateľnosť rozhodnutia a listinné dôkazy preukazujúce vlastníctvo k sporným nehnuteľnostiam odporcami v 7. až 9. rade. Hlavným dôvodom odmietajúcej časti rozsudku bola taktiež skutočnosť, že navrhovateľka návrh ani v tejto časti nespresnila.

K bodu 19. (k námietke sťažovateľky týkajúcej sa vyhotovovania rozsudku sudcom, pozn.)

Zákonný sudca mal zákonným spôsobom predĺženú lehotu na vyhotovenie rozhodnutia.

K bodu 20. a 21. (k námietke týkajúcej sa rozhodovania o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov za podané dovolanie, pozn.)

Časť sťažovateľkou uplatnených nárokov nie sú nároky podľa zákona č. 229/1991 Zb. ide o nároky – o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, o náhradu škody na zdraví, o vydanie (správne) o vypratanie nehnuteľností, preto tieto nie sú oslobodené od platenia súdneho poplatku za návrh. Z dôvodu podanej žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov pôvodnou navrhovateľkou, súd ju vyzval na predloženie listín preukazujúcich jej majetkové pomery. Obdobným spôsobom postupoval aj pri vyrubení súdneho poplatku za dovolanie, nakoľko jej bolo priznané oslobodenie od platenia súdneho poplatku za návrh. Odvolací súd rozhodnutie o nepriznaní oslobodenia od platenia súdneho poplatku za dovolanie potvrdil svojim uznesením zo dňa 27. 11. 2006.

K bodu 22. a 23. (k námietke týkajúcej sa nesprávneho číslovania strán súdneho spisu a vykonanej exekúcie, pozn.)

Číslovanie strán v spise bolo vykonané kanceláriou. V prípade zmeny v číslovaní strán alebo iného pochybenia, kancelária vykonala opravu podľa Spravovacieho a kancelárskeho poriadku. K vykonaniu exekúcie mohlo dôjsť na základe právoplatného

a vykonateľného rozhodnutia. Samotné podanie dovolania ešte nezrušilo právoplatnosť napadnutého rozhodnutia.

K bodu 25. a 26. (k námietke týkajúcej sa výzvy okresného súdu na doplnenie návrhu po 12 rokoch od začatia konania, pozn.)

Súd vyzval navrhovateľku na doplnenie návrhu podľa § 42 ods. 3 O. s. p. s tým, že presne opísal v čom je návrh neúplný a ako treba doplnenie vykonať. Odvolací súd dospel k záveru, že táto výzva nemala náležitosti kvalifikovanej výzvy a že nemohla privodiť dôsledky podľa § 43 ods. 2 O. s. p. Z rozhodnutia odvolacieho súdu tiež vyplýva skutočnosť, že návrh navrhovateľky je neúplný. Súd pri jednotlivých nárokov konkrétne poukázal na nedostatky návrhu, ako i na označenie nehnuteľností podľa údajov z katastra nehnuteľností. Odvolacím súdom vytykaný nedostatok výzvy je však už hmotnoprávnym poučením, čo je v rozpore s procesným právom, najmä naruší princípu rovnosti účastníkov konania.

K bodu 27. (k námietke týkajúcej sa zákonného sudcu, pozn.)

Dňom 10. 10. 2014 právna zástupkyňa navrhovateľky mailom doručeným asistentke sudcu, oznámila skutočnosť, že po nahliadnutí do spisu zistila, že vo veci nie je zákonným sudcom [REDAKOVANÉ] a súčasne žiadala vykonanie nápravy.

Súd oznámil právnej zástupkyňi navrhovateľky, že vzhľadom na Rozvrh práce OS Komárno na rok 2009 oddiel B. článok 1, písmeno 17, je zákonným sudcom [REDAKOVANÉ] a že vo veci bude nariadené ústne pojednávanie v určenom termíne.

Na pojednávaní dňa 16. 10. 2014 právna zástupkyňa navrhovateľky do zápisnice vzniesla procesný návrh vo forme vznesenia námietky zaujatosti voči zákonnému sudcovi na tom skutkovom základe, že vo veci nie je zákonným sudcom.

Elektronickým podaním (e-mailom) zo dňa 13. 10. 2014 právna zástupkyňa navrhovateľky doručila predsedovi súdu žiadosť o prijatie potrebného opatrenia na odstránenie nezákonného stavu v konaní sp. zn. 7 C 196/2009 a to odňatie spisu zákonnému sudcovi a pridelenie veci inému sudcovi.

Predmetná právna vec bola právoplatne skončená odmietnutím odvolania navrhovateľky. Následne dovolací súd na základe dovolania navrhovateľky uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Podľa Rozvrhu práce OS Komárno na rok 2009 platilo, že ak bude vec súdu vrátená na ďalšie rozhodnutie vo veci, bude pridelená sudcovi, ktorému bola ako zákonnému sudcovi pôvodne pridelená, ak takéhoto sudcu niet, prideli sa vec náhodným výberom pomocou technických prostriedkov.

Podľa Rozvrhu práce na rok 2009 OS Komárno sudca [REDACTED] súdnu agendu občianskoprávných vecí „C“ nevybavoval. Z uvedeného dôvodu vec bola cestou náhodného výberu pridelená do agendy 7 C, ktorú vybavoval sudca [REDACTED].

Napriek tejto skutočnosti zákonná domnienka a to „vrátenie veci na ďalšie konanie sudcovi, ktorému bola ako zákonnému sudcovi pôvodne pridelená“ bola zachovaná, teda zákonným sudcom zostal [REDACTED].

Preto v predmetnej veci predseda súdu [REDACTED] vydal opatrenie dňa 10. 9. 2009, ktorým opatrením prideli spis sp. zn. 7 C 196/2009 zákonnému sudcovi [REDACTED], ktorý bol pôvodným zákonným sudcom.

V predmetnom prípade platí znenie ustanovenia § 152 ods. 7 Vyhlášky č. 543/2005 Z. z., s ktorým je Rozvrh práce OS Komárno na rok 2009 v súlade.

Nenastala žiadna skutočnosť, ktorú vytyka právna zástupkyňa navrhovateľky a to, že vec bola zapísaná do nesprávne určeného súdneho registra a že by na prevod do správneho registra mal dotknutý sudca 30-dňovú lehotu.

V predmetnom prípade z dôvodu, že zákonný sudca nemal podľa rozvrhu práce pridelenú agendu „C“ iba „Cb“ a do súdnej agendy „Cb“ nebolo možné zapísať predmetnú právnu vec, nakoľko sa jedná o občianskoprávnu a nie o obchodnoprávnu vec.

Samotné opatrenie predsedu súdu zo dňa 10. 9. 2009 je len deklaratórnym rozhodnutím, ktoré konštatuje skutkový stav vyplývajúci z rozvrhu práce.

K bodu 28. a 30. (k námietke týkajúcej sa porušenia práva sťažovateľky na ochranu osobných údajov okresným súdom v napadnutom konaní, pozn.)

Uvedené listiny predložila navrhovateľka ako doplnenie návrhu podľa § 43 ods. 1 O. s. p. ako listinné dôkazy slúžiace na preukázanie svojho tvrdenia podľa § 125 O. s. p. a § 123 O. s. p. Okresný súd Komárno fotokópiu uvedených listín doručil ostatným účastníkom konania – odporcom. Účelom a dôvodom doručenia kópie listín, ako i vyjadrenia je znenie ustanovenia § 42 ods. 3 O. s. p. v zmysle ktorého „... podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a príloh tak, aby jeden rovnopis zostal na súde

a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopis a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.“. Súd teda listinné dôkazy predložené navrhovateľkou ako dôkazy doručil aj ostatným účastníkom konania.

V predmetnej záležitosti na základe podnetu navrhovateľky vykonal kontrolu Úrad na ochranu osobných údajov, ďalej na podnet navrhovateľky aj Okresná prokuratúra v Komárne, pričom žiadne nezákonnosti a pochybenia zistené neboli.

K bodu 31. (k námietke týkajúcej sa nepredvolávania všetkých odporcov na pojednávania, pozn.)

Termín pojednávania na deň 17. 2. 2011 bol určený na pojednávaní dňa 25. 11. 2010, kde v uznesení o odročení pojednávania súd predvolal okrem prítomnej odporkyne aj ostatných účastníkov podľa označenia v návrhu.

Termín pojednávania určený na deň 17. 2. 2011 bol upovedomením o zmene termínu pojednávania preložený na nový termín 7. 4. 2011. Podľa úpravy pre kanceláriu upovedomenie bolo doručené všetkým účastníkom vrátane ich právnych zástupcov.

Termín pojednávania určený na deň 7. 4. 2011 bol odročený na základe žiadosti právnej zástupkyne navrhovateľky z dôvodu PN na nový termín 2. 6. 2011 s tým, že v uznesení o odročení pojednávania súd predvolal všetkých účastníkov konania.

Termín pojednávania na deň 24. 11. 2011 bol určený na pojednávaní dňa 27. 9. 2011, kde v uznesení o odročení pojednávania súd predvolal okrem prítomného právneho zástupcu odporcov v 8. až 10. rade aj ostatných účastníkov podľa označenia v návrhu.

Skutočnosť, že niektorí z účastníkov konania predvolanie na termín pojednávania neprevzali, nemožno klásť za vinu súdu. Súd pri určení termínov pojednávani v predmetnej veci predvolával všetkých účastníkov konania.

K bodu 32. (k námietke týkajúcej sa ustanovenia opatrovníka odporkyne vo 4. rade, pozn.)

Okruh účastníkov v konaní sa priebežne menil – rozširoval podľa označenia navrhovateľky. V časti nároku o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti navrhovateľka označila odporcov 2. až 4. rade podľa údajov z pozemkovej knihy dňa 21. 10. 1996, ako osoby na neznámom mieste, pritom pôvodná navrhovateľka (nebohá matka súčasnej navrhovateľky) bola sestrou odporcov v 2. až 4. rade. Odporcovia v 2. až 4. rade sú

resp. boli osoby žijúce v Maďarskej republike v pokročilom veku. V priebehu konania došlo k úmrtiu odporcov v 2. a 3. rade. Z uvedených dôvodov bolo potrebné vykonať šetrenie po ich dedičov v Maďarskej republike a následne konať s právnymi nástupcami.

Pri nariadení termínu pojednávania bolo potrebné určiť dlhšiu lehotu z dôvodu, aby písomnosti mohli byť doručené do cudziny. K ustanoveniu opatrovníčky odporkyňi v 4. rade došlo z dôvodu, že predvolania na pojednávanie sa nepodarilo doručiť na jej známu adresu v zahraničí. Samotné predvolanie bolo datované podľa uznesenia z odročeného pojednávania, avšak k jeho doručeniu opatrovníčke došlo po jej ustanovení.

K bodu 33. a 34. (k námietke týkajúcej sa rozhodovania okresného súdu o návrhu, pozn.)

„Doplnenie žaloby zo dňa 30. 5. 2012“ ako ho označuje sťažovateľka, v skutočnosti bol návrh na zámenu účastníkov na strane odporcov.

Podanie predložené právnou zástupkyňou navrhovateľky bolo neurčité, preto súd mienil, vzhľadom na hospodárnosť konania, neurčitosť tohto podania odstrániť na nariadenom pojednávaní. Na pojednávanie sa však právna zástupkyňa nedostavila z dôvodu, že súd nerozhodol o jej procesnom návrhu.

Súd následne rozhodol o procesnom návrhu právnej zástupkyňi navrhovateľky tak, že konanie proti odporcom v 2. až v 7. rade zastavil. Na základe odvolania právnej zástupkyňi navrhovateľky odvolací súd uznesenie zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Súd o procesnom návrhu právnej zástupkyňi navrhovateľky rozhodol opätovne a to tak, že zámenu účastníkov na strane odporcov nepripustil. Na základe odvolania právnej zástupkyňi navrhovateľky, odvolací súd jej procesný návrh zamietol.

K bodu 35. (k rozhodovaniu predsedu okresného súdu o sťažnosti na priet'ahy v napadnutom konaní, pozn.)

K tomuto bodu nie je čo dodať, tieto skutočnosti vyplývajú zo samotného stanoviska predsedu súdu k podanej sťažnosti.

K bodu 36. až 39. (k námietke týkajúcej sa nerozhodnutia okresného súdu o návrhu sťažovateľky, pozn.)

Z predloženého listinného dôkazu registra členov a oprávnených osôb predloženého odporcom v 1. rade vyplýva, že pôvodná navrhovateľka, pri vstupe do [REDAKOVANÉ] žiadne nehnuteľnosti ani živý a mŕtvy inventár nevniesla.

Odporca v priebehu konania uzatvoril s navrhovateľkou dohodu o vysporiadaní majetkového podielu podľa zákona č. 42/1992 Z. z. dňa 24. 10. 2007.

Právny predchodcovia odporcovia v 8. až 10. rade vniesli nehnuteľnosti nadobudnuté výmerom do [REDACTED].

K ďalším tvrdeniam sťažovateľky:

Právna zástupkyňa navrhovateľky až po výzve sudcu na pojednávaní dňa 16. 10. 2014 (návrh podaný dňa 30. 12. 1992) reagovala prvýkrát procesne k vyriešeniu otázky označenia nehnuteľnosti tvoriacej predmet sporu inými údajmi ako údajmi z pozemkovej knihy, pričom v spise boli založené listy vlastníctva už od 21. 10. 2009. Na tomto pojednávaní oznámila, že podá súdu doplnenie návrhu s údajmi nehnuteľností vedených v katastri nehnuteľností a to v lehote 20 dní. Po márnom uplynutí súdom stanovenej lehoty, ju súd urgoval dňa 20. 2. 2015, ako aj dňa 7. 4. 2015. Nakoľko si právna zástupkyňa navrhovateľky nespĺnila svoju zákonnú, procesnú povinnosť, na ktorú sa sama zaviazala okrem iného na pojednávaní dňa 16. 10. 2014, súd ju uznesením zo dňa 2. 9. 2015 vyzval na doplnenie a opravu návrhu. Návrh doplnila až dňa 9. 10. 2015.

K postupu súdu uskutočneného bez splnenia podmienok na prejednanie veci:

Odporcovia v 2. až 4. rade sú resp. boli osoby žijúce v Maďarskej republike v pokročilom veku. V priebehu konania došlo k úmrtiu odporcov v 2. a 3. rade. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vykonať šetrenie po ich dedičov v Maďarskej republike a následne konať s právnymi nástupcami. Pri nariadení termínu pojednávaní bolo preto potrebné určiť dlhšiu lehotu z dôvodu, aby písomnosti mohli byť doručené do cudziny.

Navrhovateľka vo veci podala opakované námietky zaujatosti, prvýkrát 17. 2. 1994 a sústavne v období od 18. 5. 2001 do 8. 1. 2004. Za uvedené obdobie po každom nariadení pojednávania podala námietku zaujatosti, čím spôsobila a permanentne spôsobovala procesné prekážky, ktoré spôsobovali nemožnosť prejednanie veci.

Právna zástupkyňa navrhovateľky od prevzatia splnomocnenia dňa 24. 5. 2010 z celkového počtu 15 súdom nariadených pojednávaní, sa ospravedlnila a žiadala odročiť 9 pojednávaní, pričom vo zvyšným súd alebo konal, alebo ich žiadali odročiť odporcovia.

Obsahom poučovacej povinnosti súdu je poučenie o procesných právach a procesných povinnostiach účastníkov konania. Procesné práva a povinnosti sú obsahom procesnoprávných vzťahov, ktoré vznikajú po začatí občianskeho súdneho konania. Ide

o množstvo práv a povinností s nerovnakým významom pre postup súdu a účastníkov v konaní. Poučovacia povinnosť sa týka najmä tých procesných práv a povinností, ktorých využitie (realizácia) alebo splnenie (rešpektovanie) má základný význam pre kvalitu zabezpečenia a realizácie základného práva na súdnu ochranu. Z tohto dôvodu má poučovacia povinnosť základný zmysel pri začatí občianskeho súdneho konania, pri zmenách jeho predmetu a účastníkov, pri skúmaní procesných podmienok a napokon aj pred rozhodnutím súdu o veci. Prax súdov, ako aj najvyššieho súdu preto trvá na poučení o náležitostiach žaloby, o správnej formulácii návrhu na rozhodnutí vo veci samej a v priebehu konania aj na takom poučení, ktoré účastníkovi umožní pokračovanie v konaní a dosiahnutie rozhodnutia v merite veci.

O právach a povinnostiach, ktoré pre účastníka vyplývajú z hmotného práva, súd účastníkov konania nepoučuje. Tieto práva a povinnosti určujú vecnú legitimitáciu účastníka a tá sa prejaví až vo výsledku sporu. Žalobná žiadosť (návrh, petit) je náležitosťou návrhu a jej formulovanie je procesnou povinnosťou účastníka. Z tohto hľadiska je súd povinný poučiť účastníka o správnom znení petitu. Poučenie má však obmedzenie v tom, že obsahuje iba upozornenie, že žalobná žiadosť nemá oporu v hmotnom práve, prípadne neumožňuje nútený výkon, ak sa uložená povinnosť nesplní dobrovoľne.

Spôsob plnenia a splnenia poučovacej povinnosti súdov, rešpektuje aj ústavný princíp rovnosti účastníkov, nestrannosť súdu a zákaz prejedikovania názoru súdu. Tieto tri požiadavky spolu súvisia a ich rešpektovanie je výsledkom náležitého zhodnotenia situácie sudcom pred poskytnutím poučenia o procesných právach a povinnostiach niektorému účastníkovi.

V predmetnom spore návrh na súd podala právna predchodkyňa navrhovateľky dňa 30. 12. 1992, pričom v jedinom spoločnom návrhu si proti odporcovi Poľnohospodárske družstvo [REDAKOVANÉ] uplatnila určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vydanie poľnohospodárskych pozemkov spolu s ich plodmi a úžitkami počnúc od účinnosti zákona 229/1991 Zb., majetkových podielov a nárokov, živý a mŕtvy inventár podľa normatívu za inventár, uhradenia škody, ktorá vznikla neoprávnenou držbou, škoda na dani z pozemkov a škody na zdraví následkom protiprávneho konania odporcu a doterajšie náklady. Takto označený petit návrhu spôsobil a spôsobil skutkovú a právnu náročnosť veci, aj s poukazom na to, že navrhovateľka so súdom procesne nespolupracovala

a do dnešného dňa ani nespolupracuje. Súd už dňa 17.5.1993 vyzval navrhovateľku na spresnenie návrhu, pričom ďalšie jeho procesné výzvy na doplnenie návrhu, ktoré jej boli doručené 13. 6. 1994, 23. 8. 1994, 13. 3. 1996, 25. 9. 1996, 23. 10. 1996, 30. 10. 1996, 20. 4. 1998, 17. 9. 2004, 22. 10. 2009 a 2. 9. 2015 alebo ignorovala, alebo vyvolávali jej ďalšie procesné návrhy, ktoré neriešili upresnenie petitu návrhu. Počas tohto dlhého časového obdobia zo strany navrhovateľky síce došlo k predloženiu čiastočného doplnenia návrhu, ktoré však nemalo náležitosti ustanovené § 42 ods. 3 O. s. p., preto bolo potrebné realizovať a vykonať ďalšie výzvy. Neúplnosť podaného návrhu konštatovali vo svojich rozhodnutiach aj odvolacie súdy. Realizácii konania neprispievalo ani to, že nárok navrhovateľky na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti má iný okruh účastníkov konania, ako je okruh účastníkov konania pre ďalšie jej uplatnené nároky. Samotné dokazovanie je vzhľadom na množstvo uplatnených nárokov rozsiahle a časovo náročné. Počas dokazovania sa listinné dôkazy potrebné pre konanie zaobstarávali súdom (pre nespoluprácu navrhovateľky) od rôznych inštitútov a najmä z archívu. Samotná listina Pkn vložka č. 398 pre kat. územie [REDAKOVANÉ] chýba v pozemkovej knihe katastra od roku 1981.

Ďalším procesným problémom bolo určovanie okruhu účastníkov konania, ktorý sa zároveň priebežne a často menil – postupne rozširoval podľa vyjadrení a označení navrhovateľky. V časti nároku o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti navrhovateľka označila odporcov 2. až 4. podľa údajov z pozemkovej knihy až dňa 21. 10. 1996 aj to, ako osoby na neznámom mieste, pritom pôvodná navrhovateľka (nebohá matka súčasnej navrhovateľky) bola sestrou odporcov v 2. až 4. rade. Na výzvu súdu týkajúce sa doplnenie označenia odporcov v 2. až 4. rade podľa § 79 ods. 1 O. s. p. zo dňa 23. 10. 1996 navrhovateľka reagovala až dňa 9. 11. 2000.

Odporcovia v 2. až 4. rade sú resp. boli osoby žijúce v Maďarskej republike v pokročilom veku. V priebehu konania došlo k úmrtiu odporcov v 2. a v 3. rade. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vykonať šetrenie po ich dedičov v Maďarskej republike a následne konať s právnymi nástupcami, čo spôsobovalo taktiež dlhšie časové posuny. Potom pri nariadení termínov pojednávania bolo potrebné určiť dlhšiu časovú lehotu z dôvodu, aby písomnosti mohli byť aspoň doručené do cudziny.

Z uvedeného vyplýva, že veľa prietáhov v konaní spôsobovala sama navrhovateľka práve z dôvodu nejasnosti podaného návrhu a jeho včasného nedoplnenia, neopravenia, podávaním nedôvodných námietok zaujatosti, nespoluprácou so súdom pri predkladaní listinných dôkazov, dlhou dobou spresňovania návrhu, využívaním zákonom prípustnej a novej procesnej obrany a pod.

Z pozície sťažovateľky je pochopiteľné, že počas namietaného obdobia môže vnímať konanie súdu ako neefektívne, javí sa jej, že súd vôbec nekoná. Súd však od začiatku tohto konania koná aktívne so snahou zabezpečenia všetkých dôkazov, ktoré či už priamo, alebo nepriamo súvisia s prejednávanou vecou tak, ako to vyplýva aj z konania zákonného sudcu, ale aj z obsahu spisu. V konečnom dôsledku bola vec už právoplatne skončená a ide o konanie, ktoré pokračuje po jeho obnovení na základe mimoriadneho opravného prostriedku – dovolania.

K súčasnému stavu konania však určite dopomohli aj samotní účastníci konania, najmä však navrhovateľka – sťažovateľka, využitím neefektívnych procesných úkonov a prostriedkov. V tomto smere je potrebné poukázať predovšetkým na jej procesné správanie sa, pretože žiadosťami o odročenie pojednávani (podrobne uvedené v chronológii úkonov), návrhmi na doplnenie dokazovania (pripájanie rôznych listín, dokumentov a spisov), námietkami voči dôkazným prostriedkom, námietkami zaujatosti (taktiež podrobne uvedené v chronológii úkonov) a pod. spôsobovala a spôsobuje naďalej, že doteraz nebolo možné právoplatne skončiť uvedenú občianskoprávnu vec...»

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 391/2016-68 z 12. mája 2016 ju podľa § 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 196/2009. Sťažnosť sťažovateľky vo zvyšnej časti ústavný súd odmietol pre nedostatok jeho právomoci.

V nadväznosti na prijatie sťažnosti v uvedenej časti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval prípisom zo 14. júla 2016 a neskôr aj urgenciou z 19. septembra 2016 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k vecnej stránke prijatej sťažnosti a k otázke vhodnosti ústneho pojednávania.

Predseda okresného súdu sa k sťažnosti vyjadril prípisom č. Spr 451/16 z 21. septembra 2016, ústavnému súdu doručeným 27. septembra 2016, v ktorom uviedol, že sa pridrižiava dosiaľ „*uvedených názorov, s poukazom na uvedené skutočností a okolnosti celej veci.*

Uvedené vyjadrenie č. Spr 174/16, zo dňa 11.4.2016 dopĺňam iba v tom smere, že chcem poukázať predovšetkým na to, že podanie sťažovateľky vo veci samej t. j. návrh vo veci samej trpel od začiatku konania nejasnosťami, nezrozumiteľnosťami a nevykonateľnosťou samotného petitu pôvodného návrhu (na čo poukázali aj odvolacie súdy). Až po niekoľkoročnom odstraňovaní nejasností a nesprávností návrhu, ich sťažovateľka odstránila v roku 2015 a to tak, že bol petit návrhu spôsobilý na jeho prerokovanie súdom, čo nemožno považovať za nečinnosť súdu a prieťahy spôsobené súdom. Napriek uvedenému bol súd činný a priebežne konal, pričom treba uznať, že tolerantnosť súdov všetkých stupňov činných v predmetnom konaní bola voči sťažovateľke z procesného hľadiska nesmierne citlivá a dlhá. V tomto smere je nutné poukázať ešte na tú skutočnosť, že z platnej judikatúry súdov SR vyplýva, že bez kvalifikovaného petitu návrhu, nie je možné vo veci samej ani konať a ani rozhodovať. Prosím, aby ste pri svojom rozhodovaní prihliadli ešte aj na tieto vyššie uvedené skutočnosti.“

Zároveň uviedol, že netrvá na konaní verejného ústneho pojednávania, keďže od takéhoto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd následne listom z 27. septembra 2016 vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby zaujala stanovisko k vyjadreniu predsedu okresného súdu, ktoré jej v prílohe zaslal, a oznámila ústavnému súdu, či súhlasí s tým, aby sa podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustilo od ústneho pojednávania.

Právna zástupkyňa sťažovateľky doručila ústavnému súdu najskôr e-mailom 27. októbra 2016 a následne aj v písomnej podobe 31. októbra 2016 stanovisko sťažovateľky k vyjadreniu predsedu okresného súdu. Vzhľadom na rozsiahlosť tohto vyjadrenia ústavný súd uvádza len časti vyjadrenia, ktoré sa týkajú tej časti sťažnosti, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie: *«Sťažovateľka tvrdí, že vyjadrenie Okresného súdu Komárno, o ktoré opiera svoju obranu, jednak neposkytuje žiaden argument, ktorý by principiálne oponoval výpočtu chýb v postupe OS Komárno, a jednak je sčasti vo vnútornom rozpore.*

V chronológii úkonov na strane 2 a nasledujúce vyjadrenia z 11. 4. 2016 súd uvádza, že (bez odôvodnenia tohto kroku) bol spis opatrením predsedu súdu pridelený na konanie [REDAKOVANÉ]. Pretože nebola vyslovená zaujatosť zákonného sudcu, ktorým bola [REDAKOVANÉ], ani z vyjadrenia pána predsedu súdu nevyplýva dôvod takéhoto postupu, keď zároveň nie je možné spochybníť, že každá zmena sudcu zákonite vyvolá prieťahy v konaní.

Na strane 2 v období od 30. 1. 1995 do 31. 3. 1995 je vymedzený prvý vznik prieťahov v konaní, keď KS Bratislava vrátil spis bez rozhodnutia na odstránenie procesných nedostatkov a pochybení súvisiacich s doručovaním. Ako vyplýva z ďalšieho, nedostatky vytknuté odvolacím súdom (teda namietajúce nesprávnosť rozhodnutia OS Komárno brániace meritórnemu rozhodnutiu odvolacieho súdu) Okresný súd Komárno odstraňoval do 25. 7. 1995.

Ani po opätovnom predložení spisu odvolaciemu súdu 25. 7. 1994 KS nepotvrdil správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa – naopak, rozsudok bol zrušený pre neodstránenie nejasností návrhu postupom podľa § 43 OSP, inak povedané na postup, ktorý mal súd prvého stupňa vykonať v iniciálnom štádiu konania, a nie v štádiu po prvostupňovom rozhodnutí.

Z chronológie tiež vyplýva, že aj ďalšie meritórne rozhodnutie OS Komárno z 25. 4. 1997 javilo procesné vady, pre ktoré odvolací súd rozsudok zrušil pre nedostatky procesného charakteru.

Procesné rozhodnutie – zamietnutie návrhu na vydanie predbežného opatrenia zo 17. 6. 1998 bolo znova dňa 11. 1. 1999 zrušené odvolacím súdom pre procesné vady.

Po doručení rozhodnutia o námietke zaujatosti bolo pojednávanie vytýčené až s odstupom pol roka. Rovnako sa tak stalo aj po vrátení veci odvolacím súdom po rozhodnutí o druhej námietke zaujatosti.

Dňa 14. 9. 2004 súd zrušil vlastné rozhodnutie o vylúčení veci na ďalšie konanie, hoci vo vylúčenej veci dovedy nekonal, a preto za 10 rokov nebol osvedčený či preukázaný dôvod vylúčenia veci na samostatné konanie...

V poradí tretí rozsudok zo dňa 14. 4. 2005 bol spis vrátený odvolacím súdom na odstránenie procesných väd, a teda od podania odvolania navrhovateľkou (13. 7. 2005) bol spis opätovne predložený na rozhodnutie o jej odvolaní odvolaciemu súdu až 14. 2. 2006. Súčasťou tohto rozhodnutia bolo aj rozhodnutie o ODMIETNUTÍ žaloby – po viac ako 13 rokoch od jej podania, pričom podľa vlastného tvrdenia súdu súd o návrhu navrhovateľky počas týchto 13 rokov kontinuálne konal – hoci nevysvetľuje o čom, keď predmet konania považoval (vyslovené odmietajúcim výrokom) za nespôsobilý.

Súd v chronológii vynecháva fakt, že v období do 27. 11. 2006 sa rozhodovalo o priznaní oslobodenia od súdnych poplatkov za podané dovolanie, keď na odvolanie navrhovateľky reagoval Krajský súd Nitra tvrdením „nevzniká poplatková povinnosť a preto nie je potrebné o oslobodení od SUP rozhodovať“. (27.11.2006). Nezmieňuje sa ani o fakte, že odmietajúci výrok odvolacím súdom zrušeného rozsudku bol podľa odvolacieho súdu odôvodnený nevyhovením výzve súdu, ktorá však (podľa odvolacieho súdu) nebola výzvou kvalifikovanou.

Po vrátení veci odvolacím súdom po rozhodnutí o dovolaní navrhovateľky bol spis zapísaný do súdneho registra pod pôvodnou spisovou značkou 9 C/5/1993...

Až opatrením predsedu súdu zo dňa 10. 9. 2009 bol spis opatrený novou (terajšou) spisovou značkou 7 C/196/2009...

K bodu 13 súd vytýka sťažovateľke, že spôsobila prietahy vznášaním námietky zaujatosti proti sudcovi.

Súd v tejto časti vyjadrenia pominul, že do dnešného dňa všetky meritórne prvoinštančné rozhodnutia a aj časť rozhodnutí procesných boli odvolacím/dovolacím súdom rušené, a to v značnej časti po predchádzajúcom vrátení spisu bez rozhodnutia o odvolaní, na odstránenie procesných väd brániacich rozhodnutiu.

Aj keď sťažovateľka bola poučená, že procesný postup súdu nie je dôvodom účinného vnesenia námietky, už samotná skutočnosť predčasných a nesprávnych rozhodnutí, vytykaných procesných pochybení a konanie sudcu vrátane posledného úkonu (16. 2. 2015 – vid' bod 16 tohto vyjadrenia) významne naruša dôveru sťažovateľky v nezáujaté a spravodlivé konanie, v zmysle zásady „Not only must Justice be done; it must also be seen to be done.“, ktorá síce bola prvý raz formulovaná v r. 1923/1924 v rozhodovaní High Court of Justice, UK, ale až do súčasnosti je frekventovane využívaná aj v rozhodovacej praxi Európskeho súdu pre ľudské práva, Medzinárodného trestného súdu a pod.

V intenciách postupu súdu tak nemožno vytykať sťažovateľke, že tam, kde sa jej spravodlivosť nejavila ako poskytovaná, využila jedinú procesnú prípustnú možnosť, ktorú mala k dispozícii ako účastník konania. ...

Ďalším dôvodom v mozaike nedôvery je nezákonné uznesenie súdu, ktoré bolo doručené Ústavnému súdu SR ako príloha podania zo 16. 2. 2016, v ktorom súd po 23 rokoch od začatia konania vyzýva sťažovateľku na odstránenie vád podľa § 43 ods. 2 OSP pod hrozbou odmietnutia konania, čím vlastne po 23 rokoch (napriek tomu, že sa k neprípustnosti takéhoto postupu vyjadril Krajský súd Nitra v rozhodnutí sp. zn. 6Co/1/2007-708 a takýto postup je aj v rozpore s judikatúrou NS SR) oznamuje sťažovateľke, že nepovažuje návrh na spôsobilý na začatie (!!!) konania, a zároveň oznamuje (mimo vyslovenia právneho názoru na pojednávaní) sťažovateľke, že „sa domáha aj plnenia voči účastníkom, ktorí vo veci nie sú pasívne legitimovaní“, bez upresnenia tohto súdom vysloveného názoru v odôvodnení rozhodnutia a bez toho, aby počas 23 rokov konania takúto námietku vzniesli účastníci alebo ju vyslovil či naznačil súd vo svojom právnom posúdení (§ 118 OSP a súvis,) či rozhodnutí...

Súd na viacerých miestach svojho vyjadrenia duplikuje, že v osobách odporcov ide/išlo o staršie osoby, ktoré v priebehu konania zomreli.

K tomu sťažovateľka podotýka, že ku dnešnému dňu konanie trvá takmer 24 rokov, čo je (pre ilustráciu) doba, za ktorú sa, v optimálnom prípade, z novorodenca stane absolvent druhého stupňa vysokoškolského štúdia, a pravdepodobnosť, že za takúto dlhú dobu nik z účastníkov konania, ktorí v čase začatia konania už boli osobami v pokročilom veku nezomrie, je štatisticky nízka...»

Podľa sťažovateľky predmetná vec tvorila bežnú súčasť agendy súdov po zmenách v roku 1990. Preto dobu, po ktorú konanie trvá bez právoplatného rozhodnutia čo i len o základe nároku a ktorá čoskoro dosiahne dvojnásobok času označovaného ako extrémne prietľahy, nemôže považovať za primeranú, aj pri zohľadnení všetkých okolností prerokovanej veci a postupu účastníkov konania. Sťažovateľka zastáva názor, že aj keby boli tvrdenia okresného súdu pravdivé, doba dvadsaťtri rokov nie je primeraná na to, aby súd tak dlho konal o nespôsobilom návrhu. Potreba dopĺňovať, resp. upravovať, petit žaloby a okruh účastníkov vyplynula predovšetkým zo zmien, ktoré sa udiali od podania žaloby nezávisle od konania, nekonania, vôle či vplyvu sťažovateľky.

Sťažovateľka k potrebe ústneho prerokovania veci pred ústavným súdom vo svojej sťažnosti z 26. júna 2014, ústavnému súdu doručenej 2. júla 2014, uviedla, že ak ústavný súd usúdi, že od prerokovania veci v prítomnosti zúčastnených strán nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, netrvá na ústnom prerokovaní veci. Ústavný súd vzhľadom na vyjadrenia predsedu okresného súdu a sťažovateľky a vzhľadom na to, že dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo okrem iného k porušeniu práva sťažovateľky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Obdobný názor zastáva aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) podľa, ktorej právna neistota sa skončí okamihom, keď sa rozhodne o vine obžalovaného alebo civilno-právnych nárokoch žalobcu alebo žalovaného na najvyššej inštancii, prípadne ak nie je v predpísanej lehote podané odvolanie, alebo sa ho oprávnená osoba vzdá (Ringeisen v. Rakúsko, séria A, 1971, č. 13).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Ústavný súd hodnotil postup okresného súdu v napadnutom konaní a jeho jednotlivé procesné úkony podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016, keďže tieto boli vykonané do 30. júna 2016. Vychádzajúc z toho, že napadnuté konanie nie je v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd nad rámec veci poukazuje na to, že 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Podľa § 470 ods. 1 CSP ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

Aj ESĽP vo vzťahu k prejednaniu záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uvádza, že primeranosť trvania konania podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sa v každom prípade musí posudzovať podľa okolností prípadu. Súd prihliada predovšetkým na tri okolnosti – zložitosť veci, správanie účastníka konania (sťažovateľa) a postup správnych alebo súdnych orgánov (prípád Wermhoff, séria A, 1968).

Ústavný súd vo svojej judikatúre (napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09, II. ÚS 768/2015) už uviedol, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť

všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o veci rozhodol.

1. Pokiaľ ide o kritérium právnej a faktickej zložitosti veci, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd, vychádzajúc zo skutočnosti, že predmetom namietaného konania pred okresným súdom je rozhodovanie o určení vlastníckeho práva k poľnohospodárskym pozemkom, vydaní poľnohospodárskych pozemkov, majetkových podielov a nárokov, konštatoval, že po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, a preto namietané konanie nemožno považovať za právne zložité. Ústavný súd vo vzťahu k faktickej zložitosti veci na základe skutočností zistených zo zapožičaného súdneho spisu pripustil, najmä s ohľadom na veľký počet odporcov, že predmetné konanie vykazuje znaky faktickej zložitosti, ale zároveň zdôraznil, že faktická zložitosť veci nemôže v žiadnom prípade ospravedlniť skutočnosť, že okresný súd vo veci meritórne nerozhodol ani po uplynutí viac ako dvadsiatich troch rokoch od podania žaloby.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom, ktoré ústavný súd uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Z obsahu spisu okresného súdu sp. zn. 7 C 196/2009 ústavný súd zistil, že aj sťažovateľka čiastočne prispela k doterajšej dĺžke konania, a to jednak tým, že napriek tomu, že bola v konaní riadne zastúpená, nepredložila okresnému súdu za takú dlhú dobu návrh na začatie konania, ktorý by bol spôsobilým návrhom na rozhodovanie súdu. S dlhými odozvami reagovala na výzvy okresného súdu na doplnenie návrhu, jeho spresnenie či predkladanie listinných dôkazov, podávaním námietok zaujatosti, či žiadosťami o odročenie pojednávania, resp. svojou neúčastou na súdnych pojednávaniach. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že síce sťažovateľka bola oprávnená

v napadnutom konaní využívať na svoju obranu procesné prostriedky, no o týchto bolo zároveň potrebné rozhodovať, čo podľa názoru ústavného súdu malo vplyv na predĺženie konania, a tým aj na doterajšiu dĺžku konania. Napriek tomu procesná aktivita sťažovateľky nemôže ospravedlniť nečinnosť, resp. neefektívnu činnosť okresného súdu a už vôbec nie to, že okresný súd vo veci právoplatne nerozhodol ani po uplynutí dvadsiatich troch rokov od začatia konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu práva sťažovateľky na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného okresného súdu v konaní, ktoré začalo v roku 1992.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje predovšetkým na skutočnosť, že občianske súdne konanie, ktoré bez právoplatného rozhodnutia trvá tak dlho, ako to je v predmetnej veci, teda viac ako 23 rokov, je už samo osebe z ústavného hľadiska celkom jednoznačne neprimerané a neospravedlniteľné (m. m. IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 19/04, IV. ÚS 261/07), a to bez ohľadu na skutočnosť, že ústavný súd nepripísal na ťarchu okresného súdu obdobie, v ktorom sa spis okresného súdu nachádzal na krajskom súde z dôvodu podaných námietok zaujatosti, konaní o odvolaní, či už proti uzneseniu o predbežnom opatrení, súdnom poplatku, alebo proti rozsudku okresného súdu (ústavný súd poukazuje na to, že krajský súd už trikrát zrušil rozsudok okresného súdu väčšinou pre nedostatky procesného charakteru a vrátil mu vec na ďalšie konanie, pozn.), a nakoniec ani obdobie, keď sa spis okresného súdu nachádzal na najvyššom súde z dôvodu podaného dovolania a neskôr na krajskom súde, pretože najvyšší súd zrušil uznesenie krajského súdu sp. zn. 9 Co 54/2006 z 28. februára 2006 a vrátil mu vec na ďalšie konanie.

Ústavný súd poukazuje na to, že takéto neobyčajne dlhé konanie možno spravidla už len na základe tejto skutočnosti považovať za nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takáto zdĺhavosť konania totiž v princípe predlžuje stav právnej neistoty dotknutej osoby do tej miery, že sa jej právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate. V predmetnom prípade skúmanie všetkých neprimeraných časových odstupov medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu je celkom

jednoznačne nadbytočné, pretože o efektívnom postupe okresného súdu v napadnutom konaní už *prima facie* nemožno hovoriť. Účel práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, a to odstránenie stavu právnej neistoty účastníkov konania a požiadavka prejednávania veci v primeranej lehote podľa dohovoru, ktorá vyplýva zo všeobecnej zásady *justice delayed, justice denied* (oneskorená spravodlivosť, odopretá spravodlivosť), v napadnutom konaní, ktoré trvá už viac ako 23 rokov bez právoplatného rozhodnutia, nemožno posúdiť inak, než ako porušujúci imperatív zakotvený v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že predovšetkým neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu došlo v napadnutom konaní k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu práva sťažovateľky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti tiež namietala, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa môže každý domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy je primárnym východiskom na zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany ústavou garantovanej v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až čl. 50 ústavy).

Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy by došlo vtedy, ak by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, ak by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby (I. ÚS 35/98, II. ÚS 8/01).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) nespadá pod ochranu čl. 46 ods. 1 ústavy, ibaže by namietané porušenie tohto základného práva dosahovalo takú intenzitu, že by s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti daného prípadu (najmä predmet konania, teda čo je pre sťažovateľa v stávke) bolo možné uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (napr. (II. ÚS 8/01, II. ÚS 132/2010, IV. ÚS 242/07, IV. ÚS 82/2014). Podľa názoru ústavného súdu o takýto prípad vo veci sťažovateľky nejde, a preto tejto časti jej sťažnosti nevyhovelo.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý

vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľka žiadala o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 50 000 € z dôvodu, že tak dlho trvajúce konanie (v čase podania sťažnosti viac ako 21 rokov, pozn.) v nej vyvoláva pocit bezmocnosti, pretože sa nevie domôcť nielen svojich práv uplatnených v žalobe, ale ani riadneho a bezchybného rozhodnutia o žalobou uplatnených nárokoch.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil zásadou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je v prvom rade reparácia nemajetkovej ujmy sťažovateľa (m. m. IV. ÚS 84/02, tiež napr. IV. ÚS 592/2012).

Vzhľadom na okolnosti danej veci, najmä celkovú doterajšiu dĺžku napadnutého konania (prihliadajúc na to, že spis okresného súdu sa nachádzal v určitých obdobiach aj na krajskom súde a najvyššom súde), faktickú zložitosť a zohľadňujúc aj správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd dospel k záveru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 9 000 € bude v posudzovanom prípade primerané (bod 3 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd preto rozhodoval aj o úhrade trov konania, ktoré vznikli sťažovateľke v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátkou Mgr. Elenou Szabóovou. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala o úhradu trov konania, no ani do času rozhodovania ústavného súdu o jej sťažnosti ich nevyčíslila.

Sťažovateľke vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátkou za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a spísanie sťažnosti a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu). Za dva úkony vykonané v roku 2014 patrí odmena v sume dvakrát po 134 € a režijný paušál dvakrát po 8,04 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2016 prislúcha odmena v sume 143 € spolu s režijným paušálom 8,58 € [podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov], preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľky predstavujú celkovú sumu 435,66 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd priznal úhradu trov v tejto sume, tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2016